

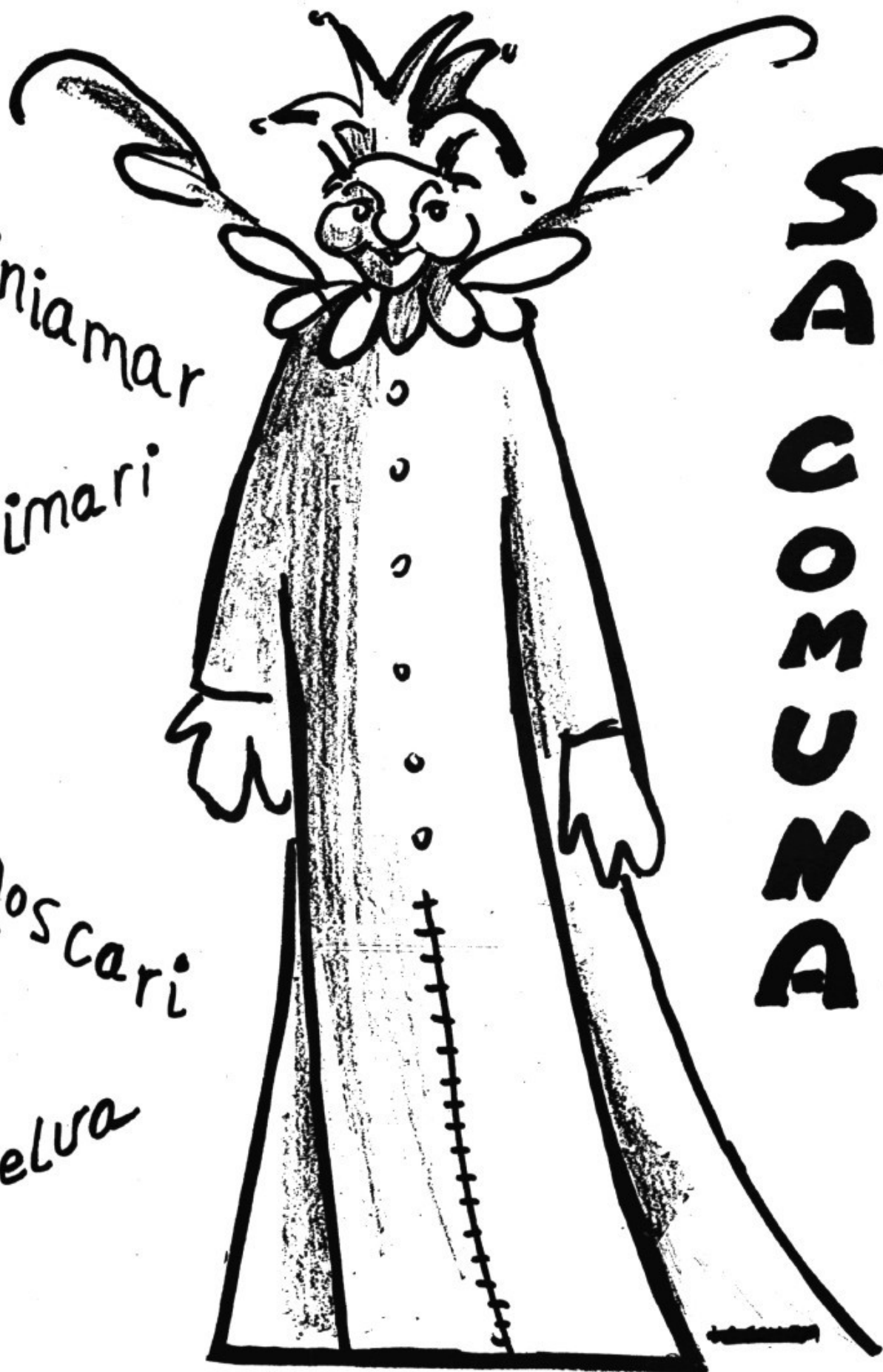
Biniamar
Caimari

Moscari

Selva

S
A

C
O
M
U
N
A

SA COMUNA

Revista de Biniamar, Caimari, Moscarí i Selva.

Nº 8 ANY II Gener-Febrer, 1987

Preu. 80 Pts, unitat

Adreça C/ SA FONT, 17 Selva

DIRECTORA _____
Joana Maria Reynés
SUBDIRECTORA _____

Maria Martorell

EQUIP REDACTOR _____

Arnau Amer
Francisca Rotger
Llorenç Coll
Maria Mª Martorell
Joan Lacomba
Josep Vallori
Antoni Ordinas
Bernat Reus
Jaume Mairata
Mª Magdalena Tugores
Nofre Fornés
Joan Rotger
Faustina Donoso

COL.LABORACIONS _____

Escola de Biniamar
Antoni Tortella
Esperança Ramis
Maruja Cuadri

Gabriel Reus
(Espai en blanc reservar exclusivament per els que vulguin aportar la seva col.laboració per els pròxims números)

SA COMUNA admet escrits d'opinió, així com tota mena de col.laboracions que tenguin com a punt de referència al nostre entorn municipal.

Dipòsit legal
PM. 7-1986

Imprimeix:
Apóstol y Civilizador

SUBVENCIONS A LES ENTITATS CULTURALS, ESPORTIVES I RECREATIVES=

A una de les primeres reunions plenàries que va celebrar enguany el Consistori municipal s'aprovaren les següents ajudes econòmiques a les entitats que es preocuparen pel tema:

Coral	15.000 pts.
Revista "SA COMUNA"	25.000 "
Club Ciclista	15.000 "
Societat de Caçadors de Muntanya	25.000 "
Agrupació "Aires de Muntanya"	60.000 "
Associació de la Tercera Edat	70.000 "
Associació de Veïns de Camarata	39.000 "
XILVAR benjamins	15.000 "
ESCOLES DE Biniamar, Caimari i Selva	250.000 "
Religioses Franciscanes de Caimari i Selva	24.000 "

OBRES I SERVEIS projectats per l'AJUNTAMENT:

- 1) Projecte conducció AIGUA POTABLE a Moscarí. Canonada principal o d'alimentació.
Pressupost: 19 milions
- 2) Encanonar la síquia de s'Hort d'en Boira.
Pressupost: 13 milions
- 3) Clavegueram de les Escoles de Caimari.
Pressupost: 4.800.000 pts.
- 4) Renovació asfalt carretera Caimari - Mancor de la Vall
Pressupost: 4 milions
- 5) Enllumenat públic vila de Selva 1ª fase. Presupost: 5.700.000 pts.

RES, amb un poc de sort, una mica d'ajuda i quatre cèntims continuarem fent millores pels pobles.

INFORMACIÓ

MUNICIPI

Ja fa un any...

" Avui ha nascut Sa Comuna"

Amb aquestes paraules va començar la singladura de la nostra revista, ara fa prop d'un any. Eren pocs els qui confiaven en la seva supervivència, però han quedat demostrades, al llarg d'aquest any, les seves ganes de viure i de convertir-se, poc a poc, en un mitjà cultural a l'abast de tots.

Si els començaments varen ésser febles i una mica de tanteig, tots els que fèiem feina (més nombrosos cada cop), vàrem intentar millorar els exemplars així com anaven sortint al carrer, procurant també no fer cap mena de discriminació entre els pobles del nostre municipi.

Ara iniciam un altre any i una nova etapa, en la que tots els qui formam el petit equip de redacció estam disposats a seguir esforçant-nos per fer de " Sa Comuna" un medi d'unió i comunicació entre la gent del municipi, que ha demostrat la seva confiança esgotant tots els exemplars i subscriuint-se a la nostra revista, la de tots nosaltres.

Hem acabat bé l'any 1986. Esperam amb la vostra ajuda acabar-ne molts més.

GRÀCIES.

REORGANITZACIÓ DE " SA COMUNA "

Els responsables més directes de SA COMUNA, varen emprendre, fa unes quantes setmanes, una reorganització de la mateixa, fruit de l'experiència acumulada en aquest primer any d'aparició de la publicació d'informació local. Lo primer que hem trobat oportú ha estat la decisió de nomenar a una persona, a Na Joana Maria Reynés, com a encarregada de dirigir la revista, i coordinar l'equip que fa possible l'aparició bimensual de la mateixa. També s'ha constituït un equip redactor permanent, i s'han distribuït responsabilitats concretes a diversos col·laboradors, la qual cosa farà més àgil la labor que sa revista és mareix. que és la del poble, i sense cap dubte, tot això redundarà en una major coordinació i qualitat de la vostra-nostra publicació.

Festes passades coques menjades...tot i amb això ferem esment del que foren ...la nit de Reis...foguerons...i... MAGICS D'ORIENT. Nit de Reis,coets, reis,llum,reis,nins,reis,llenternes, reis,àngels,sirena,juguets,...bufetes,gent,reis...Elements de festes i alegria a la Nit de Reis a Moscarí. La tiranga estava formada per nins - que duïen llenternes. Hi havia tres carrosses una d'àngels, una sireneteta (no la danesa de Rodin, sinó la de - Moscarí) i la carrossa dels Màgics - d'Orient. Hi hagué moltes de juguets per això els reis acabaren de repartir molt tard.

SANT ANTONI.S'encengueren foguerons tant la revetlla de Sant Antoni, el - dia i l'endemà. Hem de destacar la cremada d'un home de "bulto" i la torrada de botifarrons i llonganissa - que feren els nins del poble. A les Beneïdes, com cada any, foren els protagonistes a més de Sant Antoni, l'obrer (En Simó), la gent, els cans,la somera de "María", la cabra de "Catalina" i el refresc de la rec- toria.

Excursió al Puig de Galatzó. Dia 7 de febrer el grup de catequesi de Mosca- juntament amb tots els demés grups de l'Arxiprestat anaren d'excursió al - Puig Galatzó, Eren poc més o manco - una dotzena de moscariencs, i tots - ells deixaaren la seva signatura i el nom de Moscarí en el llibre que es - troba al cim del puig.

SA COMUNA- 4

moscarí recull

CARNAVAL.Suposam i suposam bé que - quan surti aquest número al carrer ja haurà passar el Carnaval. Per tant - tornam estar amb això de festes passa- des...malgrat el retràs direm que el - ball té lloc el dissabte dia 28 de - febrer. A les 20,30h. trobada a la Plaça i a les 21h. inici del ball a Can Roig. Desfressau-vos i aprofitau que la quaresma és llarga.

" AIRES DE MUNTANYA " REPRESENTARA A MALLORCA EN EL II FESTIVAL INTERNACIONAL DE BALLS FOLKLORICS .

≡ S'agrupació al festival mundial ≡

Per Joan Rotger

Dia 18 de gener se celebrà a Palma la selecció dels grups folklòrics mallorquins no professionals que representaran a Mallorca en el II Festival Internacional de Balls Folklòrics. El concurs selectiu, que es va realitzar a la sala Mozart de l'Auditorium, assistiren un total de quinze grups procedents de diferents pobles de tota Mallorca, així com grups de ciutat, que previament s'inscriviren per poder participar en la prova selectiva.

L'organització elegia, juntament amb " Aires de Muntanya ", al grup " Sarau alcudienç ", d'Alcudia, que participarà en el festival en la modalitat d'adults, ambdós. En el concurs també foren elegits com a representants en la modalitat infantil " Balls i tonades de Mallorca ", de Son Roca, i " Maristel·la ", d'Esporles. En el mateix també participarà en l'apartat d'exhibició " L'Escola de Danses de Mallorca ", que va obtenir el primer premi en la primera edició del festival, ce-

lebrada a Munich.

Només 15 agrupacions de les aproximadament 80 que existeixen a Mallorca s'inscriviren per concursar en aquesta selecció:

- Rondalla des Pla
- Balls i tonades de Mallorca
- Pla de Na Tesa
- Maristel·la
- Rondalla Bellver
- Estol de Tramuntana
- Estol del Cocó
- Brot de Taparera
- Revetla d'Inca
- Sarau alcudienç
- Aires de Muntanya
- Arrels de Son Forteza
- Ordi Boix
- Revetla de Sant Antoni
- Estol d'Esporles

El jurat, presidit pel folklòrista Antoni Galmés, tenia com a representants locals el director de l'Orquesta Ciutat de Palma, Julio Ribelles; el director del Conservatori, Bernat Julià; i els escriptors Gabriel Janer Manila, Josep Maria Oliver, Pere Noguera i Lluís Ripoll. Com a representant del jurat internacional va esser present l'especialista italià Enzo Laaretta. No només es va tenir en compte l'interpretació, sino també els instruments, els cors i la presentació.

Segons les explicacions donades per representants del jurat, la votació va esser molt ràpida i unànime, ja que tant sols amb mitja hora s'havia arribat a un acord sobre els grups seleccionats. En la selecció no hi va haver ni primer ni segon, sino que els grups que resultaren elegits destacaren per motius diversos,

oferint dues vertents del folklore de l'illa: la bona presentació "d'Aires de Muntanya", i l'espontaneïtat de "Sarau alcudienc".

Els diferents grups presentaren als mateixos balls que interpretaran en la mostra internacional. Varen tenir un temps d'actuació de 10 minuts. S'Agrupació va oferir en aquesta ocasió una mostra variada, així: varietat de Boleros (de Ses Mines, Nous i d'en Planes), jota de Sa Potada, Parado de Vall-demossa, Mateixa i es Parado de Selva.

La mostra, patrocinada per l'Ajuntament de Palma i Sa Nostra, en la que també col·laboren diverses entitats de l'illa, contarà amb dos apartats: un d'exhibició i un altre de concurs.

El II Festival Mundial de Folklore es celebrarà de dia 22 a dia 25 d'abril. El jurat estarà format per els següents eminents folkloristes:

Nibs Mathews, britànic, president, Ferdinand Van Alterna, holandés, Enzo Laaretta, italià, Frankšek Bonms, txecolovac, i Bartomeu Ensenyat, per Espanya.

Els grups inscrits provenen de més de trenta països. Vendran a Palma un total de 3.000 participants, dels cinc continents, a més de un gran numero d'acompanyants. Tot això exigeix una magna organització, que ja està totalment perfilada.

Els diferents actes de programació recorraran variats indrets: el Teatre Principal, Palau d'Esports, Poble espanyol, Passeig ma-

rítim i el Parc de la Mar.

El Teatre Principal, com escenari pel concurs, el Passeig marítim i el Parc de la Mar per l'inaguració, el Palau d'esports per la clausura. Per exhibicions, tots els llocs cèntrics de Palma, així com per els pobles.

A mesura que la celebració del festival s'acosta, Palma per una banda i s'agrupació per l'altra, es van preparant perquè aquest compromís resulti un èxit, que tots esperam.

La Mostra, en definitiva, no serà només un festival que presenti músiques i danses de tots els països del món, sino també un punt comú en el que s'establesquin amistats duraderes i marc des del que promocionà la nostra illa.

Patrocinado por
EXCMO. AYUNTAMIENTO
DE PALMA DE MALLORCA

Sponsored by
CAJA DE BALEARES
"SA NOSTRA"

FRESSES A MOSCARI (anys 40)

- 1 Francesca Morro (Paxeta)
- 2 Catalina Martorell (Tinons)
- 3 Petra Morro (Gros)
- 4 Barbara Sastre
- 5 Maria Palou (des Cafè)
- 6 Joana Tugores (Piva)
- 7 Maria Palou (Orelia)
- 8 Joana Segui (Casetes)
- 9 Margalida Mayol (Mora)

Nadal i Sant Antoni

NADAL

Encara que es pugui pensar o dir això de: "Festes passades, coques menjades", diré com anaren les festes de Nadal a Caimari.

Com és costum dia 24 de desembre es celebraren les Matines, sense gaire participació, a les 11 del vespre (un poc tard segons la gent) i com és natural amb molt de fred i sense gens de neu.

L'església estava decorada, igual com els altres anys, amb detalls de Nadal; tot i que enguany es canvià un poc la col·locació de qualque cosa com poguéreu veure.

La cova de Betlem era molt senzilla però garrida. Feta amb dues escales de fusta antigues (d'aquelles que s'utilitzen o s'utilitzaven per emblanquinar), un parell de domassos i, això sí, molta verdesca: carritx, pi i cassiols.

Tal i com es fa cada any un grup de nins del poble representaren el "Betlem vivent", al qual no mancaren els pastorets que feren les seves petites, però significatives, ofrenes a l'Infant Jesús, malgrat que enguany no hi hagué tants de pastors com l'any passat i altres anys. Les figures del Betlem foren representades pels al.lots:

Sant Josep.....Vicenç Escandell Mir.

Verge Maria.....Mª Magdalena Alzamora Martorell.

Bon Jesús.....Marc Cantallops Tugores.

L'Àngel portador del Infant Jesús fou na Joana Mª Socias Seguí.

Dues al.lotes de Caimari, na Joana Mª Alorda Nicolau i na Magdalena Grau Jaume interpretaren la cant de la Sibil·la i el cant de l'àngel.

Com anècdota val a dir que per primera vegada en 5 anys el Bon Jesús fou un nin, ja que en els altres anys ho havien estat nines.

ELS REIS D'ORIENT

Quant a la festa dels Reis Màgics s'ha de dir que, encara que fes un poc de fred, la festa fou molt lluïda, hi hagué molta de participació, tant de nins com de pares.

A la fi! Els Màgics arribaren com cada any a Caimari.

Per més que havien d'arribar a les 8 h. del vespre, arribaren a les 8'30 a l'Església de Caimari on repartiren les joguets als al.lots que havien fet bonda aquest any passat.

SANT ANTONI

Enguany s'ha de dir que, a causa de la manca de participació de la gent al fogueró de l'any passat, no hagué fogueró de Sant Antoni a la plaça de caimari. Però val a dir que tant els veinats de La Vileta com els veinats de la Mosquera i els dels Fornassos, en feren un per la festa de Sant sebastià.

Quant a les beneïdes de sant Antoni s'ha de dir que, malgrat que hi hagués un parell d'animalets, no foren tan populars ni tan lluïdes com les beneïdes d'altres anys passats; hi mancaven els amics De Sant Antoni: els animaless.

M.M.D.

PAPERERIA S'ESTANY
CAIMARI

PERRUQUERIA
MARGALIDA "CA'n COM"
CAIMARI SA COMUNA- 7

Paraules

Paraules

Paraules

N'hi ha que diuen que " Sa Comuna ", aixó és, sa revista dels nostres pobles, resulta a vegades molt "fada" perquè no entra en polèmiques. Aquesta afirmació és certa, hi ho serà sempre, ja que sa finalitat de la mateixa no és, ni prop fer-si, promoure situacions incordials, sino més bé tot lo contrari.

I parlem, per primera vegada i sense que servesqui de precedent, de la situació política pre-electoral als nostres pobles, i però hi sabeu que ho és de difícil, i de complicat i d'insegur parlar-ne d'aquests assumptes!. I sobre tot si res es sap, si res es diu ni res s'escriu. Ningú diu ni piu ni aquesta boca es meva, ni noltros proposam ni aquest ni aquest altre per primer o darrer de llista.

Sabeu que ni ha de pau, val més així ¿qué no ho trobau?. Pareix que ses eleccions de ses que han de sortir a llum els futurs mandataris municipals no haguin d'arribar al municipi de Selva. Però...ja arribaran, ja. Actualment la fosca reina en aquest tema. Per tant sa notícia era que, aixó mateix, lo que deiem, que no hi ha noves.

Sa mateixa fosca que aquell bon homo que se va enfonça fins baix del tot, amb so seu cotxo tan blanc que hi entra, involuntariament per suposat, hi tant enfangat que sa grua heu tregue de " l'infern ". Hi és que aquella sèquia de davora sa Font de Vallenga hi està ben perillosa. A mem si heu solucionam i no mos donen més sustos.

I ses carnestoltes, amb una paraula els carnavals, varen resulta tot un

exit. Totes ses festes foren aixó, "guapissimes", així de sencill, un gran exit del que tothom és responsable. Molt bé.

També me digueren que els de Vallenga han quedat amb sa boca eixuta. No, no vos asusteu. No es que no tenguin aigo. No. Lo que no tenen es bar, i ja fa un grapat de setmanes. I sabeu que ni fa de falta aquella " taverna ". Mem si s'assumto s'arregla.

Així com també fa falta acabar, d'una vegada per totes, d'aixecar es marge des Parc Recreatiu. A mem si s'atura de ploure- i sabeu que n'ha caiguda d'aigo!- i deixa fer feina en pau, i sobre tot, en sec.

I en lo que respecta a l'amon Joan de Mina, no hi havia per tant. Però en tot cas, ell mateix és el responsable i l'autor directa de ses manifestacions que va realitzar a s'entrevista publicada al darrer numero de " Sa Comuna ", sa revista que si no esteis suscrits ho heu de fer, o bè l'heu d'adquirir al llocs de compra i venta. Ja ho veureu com hi guanyareu en informació, i vos enterareu de moltes més coses de ses que sabeu.

Aixó m'han dit i aixó he dit per escrit

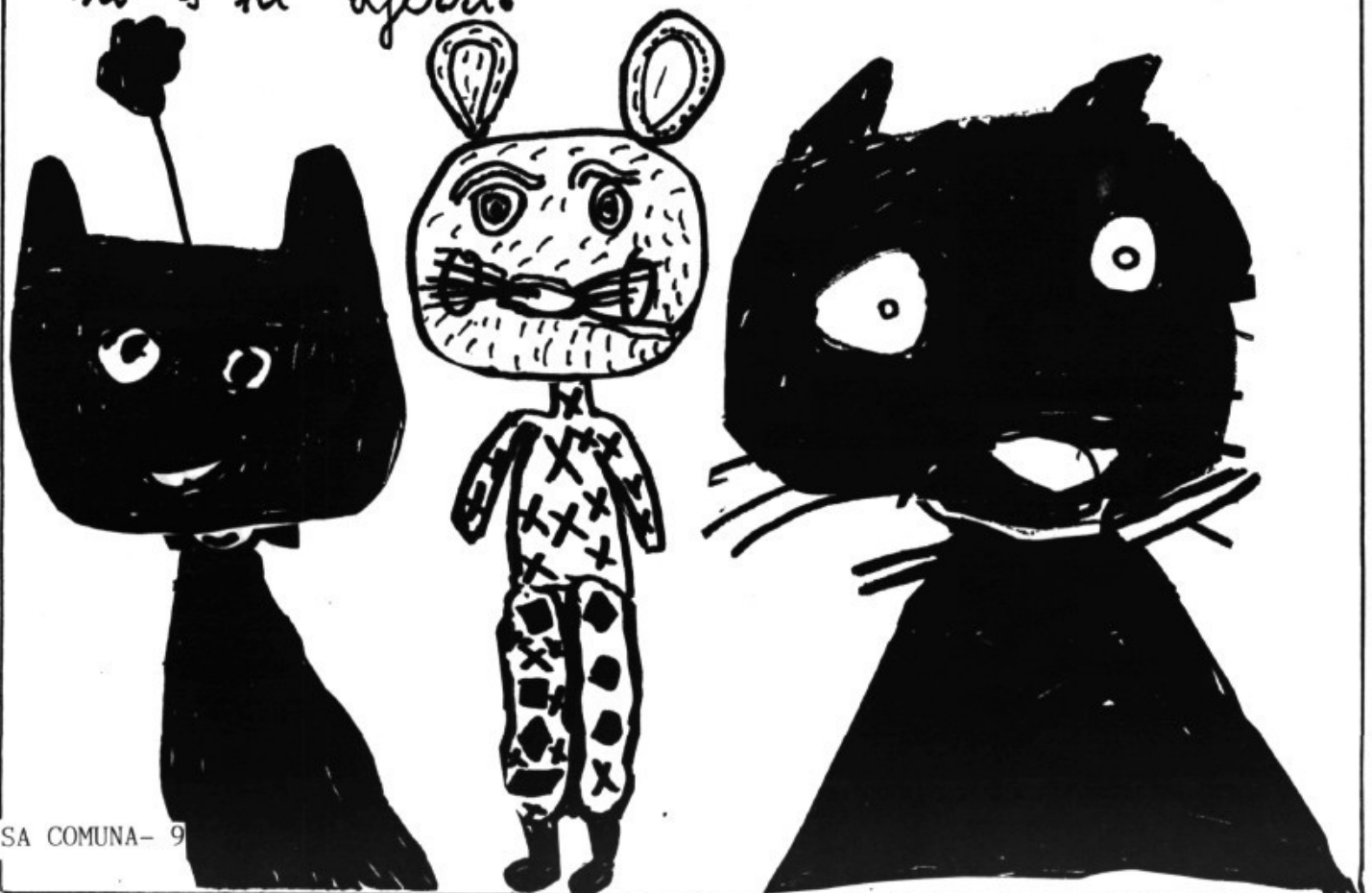

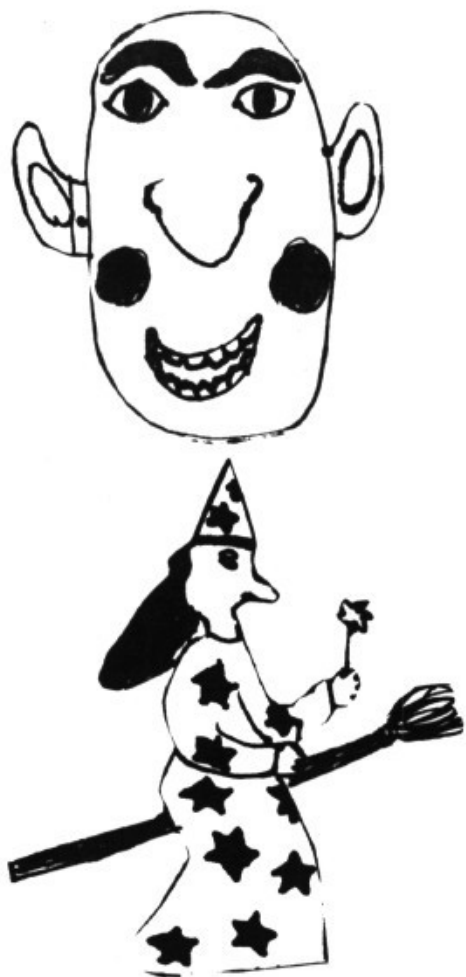

Per fer una màscara es necessita: bates
 preparades amb guix, aigua, vaselina
 escaiola, cartó pedra, cola d'empaperar i
 una mica de paciència.

cóm es fa una màscara?

1- Untar la cara amb vaselina per tal que el guix
 no s'hi aferri.

2- Posar els trossos de banya dins aigua i aferrar-los sobre la cara, esperar que s' eixugui una mica
3- Quan ja is eixut del tot ens queda el motlle de la nostra cara.

4- Fer una pasta amb escaiola i aigua, omplir el motlle amb aquesta pasta i esperar que s' eixugui, ja tenim una còpia de la nostra cara

5- Si volem resaltar algun tret ho feim amb fang i quan hem aconseguit la cara que volem, ja podem començar a aferrar el cartí, que prèviament hem posat dins aigua i cola d' empapencar. En posarem unes quantes copes.

- ESCOLA de BINIAMAR

6- Quan el cartí es sec ja tenim la careta feta sols falta decorar-la i disfressar-nos.

J. V. Foix ha mort

per E. RAMIS

J.V. FOIX, el gran poeta de Sarrià (Barcelona), va morir el passat dia vint-i-nou de gener als 94 anys i amb ell desapareix una de les figures cabdals de la literatura catalana que va saber recrear amb una profunda originalitat els valors de la tradició i de l'avantguardisme.

No cal dir que els desitjos de Foix, formulats al següent sonet que pertany al llibre "Sol i de dol", editat l'any 1947 amb data de 1936, s'han convertit en una realitat, és del tot evident:

Oh! Si prudent i amb paraula lleugera
Sabés fixar l'imperi de la ment,
I amb hàbils mots, la passió naixent,
Del meu estil pogués fer presonera;

Si, fugitiu de la faisó estrangera,
Arromancés en dura nit, dolent,
L'amor del Tot i del Res, sense esment
Del fosc i el rar, i a l'aspriva manera

Dels qui en vulgar parlaren sobirà,
—Oh Llull! Oh March!—, i amb claredat de signes,
Rústec, però sever, pogués rimar

Pels qui vindran; si, ponderats i dignes,
Els meus dictats guanyessin el demà,
Sense miralls ni atzurs, arpes ni cignes!

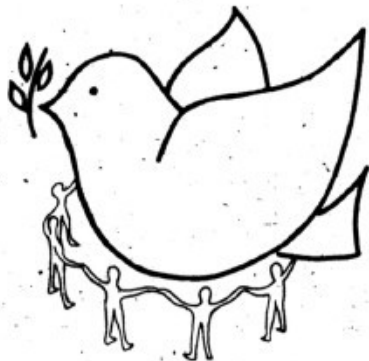

diari AVUI 30-I-87

No es pot dubtar que els seus "dictats" han guanyat el demà que l'autor anhelava i han esdevingut un clàssic dins la literatura catalana, per la seva riquesa idiomàtica i tècnica excepcional.

Dins tota la seva obra es pot veure la gran preocupació que tenia per la seva pàtria, Catalunya i el seu destí, però ho feia d'una manera tranquil·la, sense violència, això sí des d'una posició de reivindicació nacionalista i amb tot el risc ideològic que una opció d'aquestes comporta.

Exemple clar d'aquest ideal pot ésser el que diu en el poema transcrit a continuació i publicat a l'esmentat llibre "Sol i de dol":

No pas l'atzar ni tampoc la impostura
Han fet del meu país la dolça terra
On visc i on pens morir. Ni el fust ni el ferre
No fan captiu a qui es don' l'aventura.

Clos segellat, oh perfecta estructura
De la mar a Ponent, i a l'alta serra
—Forests dels Pirineus—, on ma gent erra!
A Ella els cors en la justa futura.

Sòl de beutats: la Mar és el teu signe
I els teus magnes cabdills la feren dea;
Pagà tribut i un temps fores insigne.

Oh vigorosa estirp! Esclava indigna
Que cobeges viltats: Sagna, i signa
El teu rescat, i el retorn a la Idea!

Aquest sonet és una afirmació noble i gran d'arrelament profund en el propi país, i una crida als catalans a realitzar la Idea de Catalunya.

Parlar de Foix i la seva obra podria omplir pàgines i més pàgines, i no és aquest el cas; n'hi ha prou que quedi constància, com molt bé deia un crític, que J.V. Foix representa una acció real d'actualització i d'aprofundiment de la poesia catalana i que la seva obra és una de les més importants de la literatura de qualsevol temps, i que traspasa les fronteres idiomàtiques, així l'any 1984 fou guardonat amb el "Premio de las Letras Españolas" concedit pel ministeri de Cultura, la qual cosa fa que sigui el primer escriptor en llengua no castellana que rep un "Premio Nacional de Literatura".

La mort de J.V.Foix va esser dolça mentre estava celebrant el seu noranta-quatre aniversari. Esperem que la trobada amb la "desconeguda" hagi suposat, com deia en els dos darrers versos d'un poema seu una resposta a les seves incògnites:

"Esser i traspàs fan un: Tot muda i tot roman;
tots hi serem al Port amb la desconeguda"

C R O N O L O G I A B R E U

1893 - Neix a Sarrià (Barcelona)	1970 - publica <u>Allò que no diu</u>
<u>"La Vanguardia"</u>
1927 - publica <u>Gertrudis</u>	1971 - publica <u>Mots i maons o</u>
<u>casquí el seu.</u>
1932 - " <u>K R T U</u>	1972 - " <u>Tocant a mà</u>
1947 - publica <u>Sol i de dol</u> , amb data de 1936	1973 - Premi d'Honor de les Lletres
Catalanes.
1948 - " <u>Les irreals omegues</u>	1984 - insígnia de l'Ordre de les Arts i
les Lletres, concedida pel Govern
Francès.
1953 - " <u>On he deixat les claus</u>	1984 - Doctor "Honoris Causa" per les
Universitats de Barcelona i Madrid.
1956 - " <u>Del "Diari 1918"</u>	- "Premio Nacional de las Letras Espa-
ñolas"
1960 - " <u>Onze Nadales i un Cap d'any</u>	1986 - premi "Ciutat de Barcelona"
1961 - fou elegit membre de l'Institut
d'Estudis Catalans.	1987 - mor al mateix poble on havia
nat: Sarrià
1964 - publica <u>Desa aquests llibres</u>
<u>al calaix de baix.</u>	
1965 - publica <u>Catalans 1918</u>	
1966 - premi "Jacinto Verdaguer"	

∞ Casament ∞

A l'església parroquial de Caimari
dia 28 de novembre de 1986 se
casaren EN JOSEP SEGUI SASTRE
i NA CATALINA CAÑELLAS MAYOL

IMPORTÀNCIA DE LA PREVENCIÓ DEL TÈTANUS

El tétanus és una malaltia de molt mal pronòstic. En el nostre país ha disminuït notablement la seva freqüència com a malaltia i com a causa de mort, gràcies a la difusió de la vacuna antitetànica, sobre tot durant la infància; però encara se produeixen alguns casos en persones majors i també en nins, principalment nadons (recents nats).

El més trist d'això és que tots aquests casos de malaltia, i les morts que produeixen, són evitables, ja que la vacuna antitetànica és eficaç en un 100% dels casos.

En el medi rural el factor exposició (possibilitat del contagi del tétanus) és molt més important que en el medi urbà. No obstant, la seva difusió és universal, i se troba tan en el camp com a la ciutat, fins i tot en el trispol dels quiròfans, malgrat les mesures de neteja i desinfecció que se fan periòdicament en aquests ambients.

Les ferides en que més fàcilment apareix la malaltia tetànica són les ferides brutes, les nafrades, i les que tenen elements o coses estranyes. De vegades les ferides semblen poca cosa simplement són tall, escarrinxades o picades.

El tétanus pot ésser una malaltia professional en determinats grups de treballadors que tenen un major risc de patir-lo, així, per exemple: els campers, jardineros, ramaders, pastors, els quals constanment o amb freqüència toquen terra i adobs que tenen gran quantitat de "espores" tetàniques, o directament fems o estercol dels animals domèstics. Els mecànics i els miners, també pel seu treball sofreixen gran quantitat de ferides i picades que augmenten el seu risc de contagi del tétanus.

També formen un grup especial les dones, de qualsevol edat, però sobre tot aquelles que estan en edat fèrtil. L'any 1978 a l'estat espanyol encara moriren 12 nadons, i això s'hauria pogut evitar si les seves mares haguessin estat degudament immunitzades contra el tétanus.

Els darrers anys han aparegut un gran nombre de casos de tétanus entre els drogadictes, entre els drogadepènents que consumeixen drogues administrades per via perentoral (picant-se).

El tétanus és una malaltia amb la qual la medicina curativa ha tengut i continua tenint molt mals resultats, amb una mortalitat que oscila entre el 50 i el 80 %, segons la localització de la ferida, el moment d'ingrés del malalt a l'hospital, i l'edat del malalt. Davant aquest fosc panorama curatiu, disposam de la vacunació antitetànica que protegeix a la comunitat amb una eficàcia del 100%, és una de les vacunes més barates, eficaces i inocua que existeixen.

L'efectivitat de la vacuna antitetànica va quedar suficientment demostrada durant la 2ª guerra mundial. Per motius patriòtics(!), els soldats alemanys de la Wehrmacht del III Reich no foren vacunats contra el tétanus (la vacuna l'havia descoberta un investigador francès). En canvi, els soldats de l'exèrcit aliat foren vacunats. A les lluites en el front de Normandia, en unes terres especialment afavoridores del tétanus, els soldats aliats quasi no tingueren baixes, i les que hi hagué foren de soldats que no s'havien volgut vacunar. En canvi, a l'exèrcit alemany se produïren milers de baixes i morts per tétanus.

En conclusió, és necessari que tothom estigui vacunat contra el tétanus.

**Parlament de presentació de la Coral*

per D. Josep Torrens

Bon vespre a tots:

Estam reunits avui aquí, no només per escoltar un concert, sinó també per celebrar i festejar un aconeteixement, un naixement, el naixement d'una Coral a Selva.

I celebrar vol dir fer festa, estar contents.

Tots celebrem que a Selva, poble de tradició musical i folklòrica, hi torni haver una coral, i així no hàgim de sentir per més temps allò de que: "... aquí hi havia una coral, dues bandes de música..."

Tots nosaltres volem contribuir amb les nostres cançons que a Selva reneixi la tradició musical, i així, amb les entitats que ja exerceixen la música:

- L'Agrupació "Aires de Muntanya", de llarga i valuosa història;
- el COR parroquial;
- el COR escolar
- les Escoles de ball

i tots els que en particular estudien música, els que han començat a tocar el violí, i amb tots els que d'una manera o altra estimen la música... volem tots junts:

- Fomentar la cultura dins el nostre poble,
- la unió de tots els que formam aquesta comunitat,
- i una convivència pacífica i alegre.

Desitjam i volem que des d'aquest Puig de Selva s'escampin, avui i sempre per sa Plaça, Camarata, Valella, Son Priam i es Molí Nou, les melodies de tots els que d'algun manera practiquem l'art subtil i celestial de la música, i que les ressonàncies dels nostres cants arribin a tota la plana i turons de Mallorca com una onada de pau i alegria, en un món moltes vegades mancat dels sentiments més humans i pacífics.

Presentam la nostra Coral en família, a ca nostra, només amb la intenció de passar-ho bé cantant, i de que ho passeu bé escoltant. El perfeccionament artístic vendrà amb el temps. Just ara hem començat, amb molta il·lusió i esforç. Així com admiram amb alegria les primeres passes d'un infant encara que no siguin molt segures, així ens alegrem de les nostres primeres cançons encara que no surtin molt afinades.

La temàtica del concert d'avui és variada. Les primeres cançons que sentireu, molt senzilles, són les primeres que vàrem aprendre. Acabarem amb tres de Nadal.

Esperam que les escolteu amb la mateixa bona voluntat amb que nosaltres les vos oferim.

Donam les gràcies a tots aquells que d'alguna manera ens han ajudat:

- a l'Ajuntament de Selva, propulsor de la idea de la Coral;
- a la Caixa de Pensions
- a l'Associació de la Tercera edat,
- a les Escoles de Selva,
- a la Parròquia,
- a l'Associació de veïns de Camarata

i a tots els que en aquest començament m'han orientat i ajudat en la meua tasca com a Director, cosa que jo mai no havia somniat.

Però avui feim especial record del nostre estimat amic i músic En Lucio SanEugenio que ens ha deixat fa molt poc temps. A ell dedicam aquest concert com a mostra de gràtitut i homenatge per la seva labor musical a Selva.

Durant molts d'anys es va dedicar desinteressadament a l'ensenyança de la música a les Escoles: solfeig i flauta, cançons i guitarra, tambors i platets han sonat gràcies a la seva dedicació i paciència, i, encara que no sempre va trobar la col·laboració que es mereixia, ell no poerdé mai l'esperança, i treballà fins aconseguir formar un conjunt musical, obert a tothom que vulgui tocar i cantar, i va crear la Rondalla de Selva que avui interpretarà les mateixes cançons que ell els va ensenyar.

Haviem fet plegats el programa per avui. Però la vida és així. Ell que estimava a Selva com el millor selvatgí, HOME DE PAU, AMIC DE TOTS, va deixar sembrada una llavor que ja comença a florir amb ritmes i harmonies de violins i guitarras, flautes i tambors, d'acordions i panderetes que amb les nostres veus fan les havaneres.

Lucio, avui i sempre tu ets amb nosaltres perquè conservam la teua il·lusió, les teves ganes de viure la música, perquè CANTANT I TOCANT FEIM PRESENT EL TEU RECORD.

SA TAULERA DE BINIAMAR:

*Biel Ramon...
la tradició continua*

El passat mes de desembre se celebrà a Marratxí, la III fira del fang. Per segon any consecutiu, en Biel Ramon hi participà exposant els seus productes.

Podem dir que en Biel és un dels pocs biniamers que es dediquen avui en dia a l'artesanía. Amb el fang i sefuint les més abtignes costums, en Biel fa: canals, teules, cossiols, ... Es la quarta generació (repadrí, padrí...) que ha passat per "Sa Teulera". Si bé hem de dir que els començaments de la teulera els podem cercar molt més enfora. Sense voler aixecar càtedra, arranca uns quatre-cents anys enrera, i encara que darrerament es feia poc treball de torn, fent clots o llevant enderroc o peltret s'han descobert - quantitat de despulles d'olles, gerres, gerricons, plats... Qualcun envernissat amb el vernís típic.

També es troba dins la teulera un murter de pedra que antigament s'emprava per mesclar vernissos, peça aqueixa que avui en dia és mala de trobar. Tot això certifica la nostra creència de l'antiguetat de "sa Teulera", i que en temps llunyans fou molt variada i important la seva activitat.

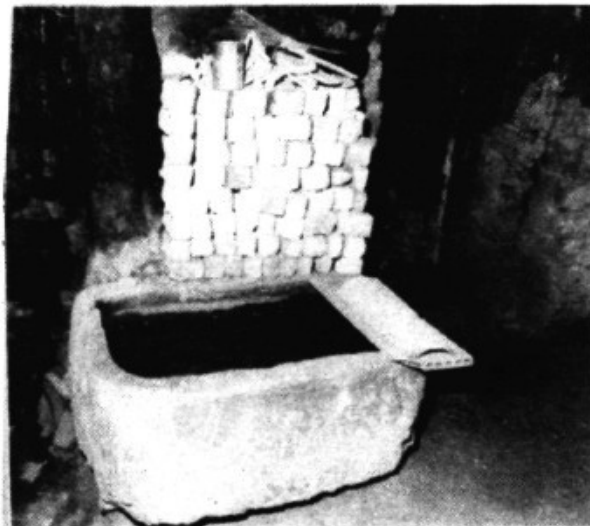
Però la teulera no és tan sols una "peça de museu", sino que amb tot aqueix bagatge històric darrera, segueix activament la seva tasca. Aquests darrers cinc anys en Biel Ramon Jaume ha estat qui ha agafat les riendes i amb la seva inquietut i ganes ha fet possible una continuïtat, que la tradició familiar se mantingués.

A més de la producció o fabricació de teules, canals i cossiols, en Biel investiga i retreu antigues tècniques, i això el dur a provar, encara que de manera experimental, el torn. També ens conta que ara mateix du entre cella i cella la ceràmica envernissada, si bé de moment és un camp de treball aqueix en el que, considera, li falta domini. Com tot ofici o entreteniment s'ha de menester una certa inquietud i fins i tot una certa vocació que ens duguï a dedicar-nos a una activitat concreta.

L'argila, el foc i la mà artesana són els ingredients bàsics per treballar la ceràmica. Una vegada arreplegada l'argila, aquesta se mol i se fa la pasta mesclant-la amb aigua. Una vegada es té, se li dóna forma i quan ja està emmotlada se pot anar a secar, i finalment se passa pel forn.

Cal dir que tot el que es fa a "SA Teulera" es continua fent amb els mateixos estris o eines emprats des de sempre: el forn de llenya, l'argila del nostre entorn, i el sistema i les pautes que podria haver emprat el nostre "mestre Tià teuler", repadrí d'en Biel, predecessors seus en aqueix ofici, del qual encara podem saber el seu nom.

Fins aquí un resum de la xeradeta feta amb en Biel. Crec que s'ha d'animar a n'en Biel perquè continui la tasca, i també a tots els altres artesans que fan possible que coses tan nostres i amb tanta arrel, no tenguin un mal fi.

8 Cultura Popular : la nostra cuina

La nostra cuina més tradicional s'ha servit sempre dels productes que es cultiva a la terra, i dels animals que criava cadascú a casa seva; així a l'hivern la major part de gent de la pagesia emprava bàsicament com a únic recurs, el porc, del qual s'aprofitava quasi tot, i per mor de les especials característiques de la seva carn és ben indicat com a menja d'hivern.

Quan es feien les matances es solia posar dins d'una alfàbia amb sal seca o amb pasta de sal (llavors no hi havia conservadores) a més dels ossos del porc i els peus, la cara que es guardava per fer la greixonera dels darrers dies (de Carnaval s'entén), i aquí és on volia arribar, ja que la proximitat d'aquests dies fa que avui vos doni una recepta per fer-la i conservar així una tradició ben antiga

G R E I X O N E R A

Ingredients:

- 1 cara de porc
- 1 llengua de porc
- $\frac{1}{2}$ kg. de carn capolada de porc
- 8 ò 10 ous
- sal, pebre bo i moraduix
- un poc de sobrassada (optatiu)

Preparació:

Es posa una olla al foc amb aigua i sal, la cara de porc i la llengua. Quan està ben cuit es degota ben degotat i es passa per la màquina de capolar, llavors s'hi mescla la carn capolada, els ous batuts, es trempa amb la sal, pebre bo i el moraduix, s'aboca dins una greixonera untada amb saïm i es posa dins el forn fins que sigui cuit

Si feis aquesta greixonera per dinar o sopar una bona manera d'acabar de celebrar-ho és fent de postres una coca amb tallades i carabassat, també ben tradicional dins la nostra cuina. No vos don la recepta perquè pens que la majoria ja la sabeu fer..

Això sí, per contrarestar la panxada d'un menjar tan fort i amb tantes calories, i tenint en compte que després del senyor Carnaval ve la senyora Quaresma, costum també prou arrelat dins la vida del poble que fa que no es mengi carn uns dies determinats, seguidament vos donaré una recepta d'una cassola de bacallà, menjar prou indicat pels dies d'abstinència.

C A S S O L A D E B A C A L L A

Ingredients:

- $\frac{1}{2}$ kg. de bacallà
- 1 Kg. de patates
- 3 ous
- 4 carxofes
- 3 tomàtiques de ramellet
- 1 ceba
- sal, oli
- pebre bo i pebre bort
- panses i pinyons

Preparació:

Posau primer el bacallà en remull dos dies abans (s'ha de canviar l'aigua cada dia).

Enfarinolau el bacallà, fregiu-lo i guardau-lo dins un plat. Amb el mateix oli sofregiu la ceba i la tomàtiga; quan està tot ben cuit posau-hi aigua i afegiu-hi les patates, el bacallà frit i les carxofes, també les panses i els pinyons. S'ha d'anar molt alerta amb la sal (el bacallà en té molta), també un poc de pebre bo i una cullaradeta de pebre bort. Quan ja està quasi cuit posau-hi els ous bullits tallats per llarg amb quatre trossos.

Aquesta recepta ens la varen donar, i la provàrem (en soparem), a una taula redona sobre cuina tradicional mallorquina que es va fer a Porreres dins la Quaresma de l'any passat.

RACÓ DE CUINA (continuació...)

Ja vàrem parlar de paraules castellanes que s'han introduït dins el vocabulari quotidià de cuina, a més d'això n'hi ha d'altres molt genuïnes nostres, que es van substituint per frases fetes, locucions o altres paraules que sense ser del tot incorrectes no són tan nostres. Caldria fer un esforç per recuperar-les i que formin part de la nostra parla habitual, per exemple: xicra per tassa; eixuga-mans per pedaç de cuina.

I ara una llista de paraules incorrectes o BARBARISMES:

- "Servilleta" per torcabques	- "bandeja" per palangana, safata
- "mantel" per estovalles	- "butano" per butà
- "palillo" per escuradents	- "cazo" per cassolí
- "vajilla" per vaixel·la	- "barrenyo" per ribell
- "cubo de basura" per poal de fems	

Res més per avui, que les disfresses de Carnaval vagin bé i passeu uns dies de bauxa ben alegres. ! Molts d'anys !

Esperança Ramis.

CORRECCIÓ DE BARBARISMES

referents a:
NEGOCIS

Barbarisme Forma correcta

AGOTAR	esgotar, acabar
AHORRAR	estalviar
ALMACEN	magatzem
ALQUILER	lloguer
BARATO	barat
COBRO	cobrament
HASIENDA	hisenda
MOSTRUARI	mostrari
PORCENTATGE	percentatge
RECIBO	rebut
SOCIO	soci
XEQUE	xec

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

Durant la primera quinzena de febrer, i per segon any seguit, el jove pintor selvatgí JOAN SASTRE participa a ARCO-87. Magna concentració-exposició de pintors i galeristes que se celebra a Madrid.

SA COMUNA-17

Conversa amb... un emigrant a Cuba

Joan Llompart Perelló, de Ca na Melis de Selva, va néixer dia 13 de juny de 1904. Es el major de cinc germans. Va començar a fer feina quan tenia set anys: va espedregar a Lluç per 50 cèntims cada dia, gronxava oliveres a la primera mina de selva, tallava pins a Turixant i, finalment, llogat a la fàbrica del gel d'Inca. Anava a escola els vespres amb l'amo en Jaumet de sa Torrentera i costava 3 ptes. cada mes. Quan tenia 15 anys, dia 11 de febrer de 1920, partí cap a Cuba amb son pare. Tornarien el 19 d'agost de 1931.

L'amo en Joan viu a Ciutat, i allà, a ca seva, asseguts entorn a la camilla, me conta:

" Es viatge a Barcelona valia 6 ptes. Es barco havia de partir d'allà dia 12, però no va poder ésser perquè no estava acabat. Era un barco de vapor d'unes 8.000 tonelades i se nomia "José Tayá", així varem estar vuit dies per allà. Embarcam dia 20 de febrer i, per cert, un d'aquells martells que surten dins la mar, que fan moll va ésser esbucat pes temporal que feia. A les 9 des vespre de dia 19 de març varem arribar a Santiago de Cuba, on estiguérem 29 dies i encara en faltaven tres per arribar a l'Havana.

-Era un barco de passatgers?

-Sí, però feia poca via i encara menos mal que varem trobar un temporal que mos vengué de darrera i mos va adelantar un poc, si no fos per això encara hi seriem.

-A més de Barcelona, vàreu fer altres escalas?

-Sí, primer mos aturàrem a Alacant, després Màlaga. Passàrem s'Estret i partirem cap a Vigo d'on anarem directe cap a Santiago.

-Què és lo primer que fereu quan arribàreu?

-Hi havia un puesto que li deien Triscòrnia, a l'Havana, i tots es barcos que arribaven i no tenien una carta de reclamació les duïen en aquell puesto -Triscòrnia o Triscorni- fins que anaven a reclamarlos un altre mallorquí o un que estigués situat allà. No podien sortir d'allà. No els deixaven desembarcar.

-I voltros, com vos arreglàreu?

-La major part part varem desembarcar a Santiago de Cuba i, allà, no hi ha res de tot això. Podia desembarcar tothom. S'any abans, un barco que nomia " Balanera" i feia sa travessia de Cuba va ésser collit per un "ciclón" que no el deixà entrar dins es port de l'Havana, d'allà el veïen que anava a entrar, però es temporal el xupava cap enrera i no se va salvar ningú. Es història perquè mai han trobat rastre d'ell. Bé seguint amb lo nostre, varem desembarcar a Santiago de Cuba i es vespre va venir un americà amb un negre de per allà, "interprete", perquè ells no sabien res de castellà. Com que es americans se varen fer " Dueños" per ses seves, varen dir: " Fins aquí serà meu i d'aquí a allà serà teu". Es lo mateix que va fer en Castro quan va entrar, que va dir que s'anassen a ca seva; perquè a allà ets americans varen hundir s'esquadra espanyola que era sa més gran del món. I ets americans són molt dolents, pareix que passen pena per entrar però una vegada que són dedins, saps

que són de mal de treure!. Tot és seu llavonses, ja!, si les deixes entrar tot és seu. I alerta a Espanya!. Bé, i aquell americà va venir a llogar-mos a tots i n'hi havia prop de mil. A Vigo en varen embarcar catalans de Barcelona; llavonses un parell d'Alacant, de Màlaga i debes vuicents " gallegos", tots amb uns cabells més llargs!...,bruts!..., pois!, no n'has vist tants mai!. Noltros no varem voler estar amb ells, les varen posar a un altre departament i es capità ordenà que s'havien de tallar es cabells " ran". No hi havia braços suficients dins sa barberia!. Jo, justament duia una màquina de tallar cabells i me varen ordenar que les tallàs " a rape", ben igual que tondre ovelles. Eren molt bruts i atrassats. Ara no, ja estan civilitzats perquè en Franco se va cuidar d'ells perquè era " gallego" també; Idò aquí, a dins es barco ja mos varen llogar i jo ja igual com ets homos. Dos dolars i mig cada dia, a jornal. Sa qüestió que l'endemà dematí -es vespre no varem desembarcar perquè hi va es metge, hi va sa Sanitat allà, per mirar si qualquú està fotut-. I res, d'allà mos dugueren a menjar a un hotel que mos pagaren. S'americà se va fer càrrec de tots es gastos per anar a sa feina, que estava a " Manzanillo" i fins es vespre no sortia es tren. Quan arribarem mos dugueren amb un camió, maletes i bauls de cap a un bar. Pensa!, pentura erem 500 llogats. Tots a prendre cafè amb llet i quèmul·lar, i coses d'aquestes. Es negre mos va dir que ara haviem de partir a un puesto que se deia " Cayo Mambi", una "isleta" de sa mateixa "isla"; quan mos va dir aixó, noltros mos deiem un amb s'altre: " I jo no hi vaig; si m'he de tornar embarcar, no hi vaig. Duc 25 dies de barco i tornar-me embarca, cà!cà!" I ningú hi va voler anar. Va venir un espanyol que tenia un restaurant, i va saber això, com era es temps de zafrà, que és es temps de tallar canya. Allà se diu es zafrà com aquí diuen es vermar a sa vinya, dura mig any, de Nadal a Sant Joan I mos varen llogar, abans mos va fer com un mitin allà: " I ja veureu com allà " aguabuena" i " podeis ganar hasta 12 pesos", perquè en es dòlars lis deien "pesos" a Cuba, però era moneda americana. L'endemà agafarem un tren, pagat i tot, fins a n'aquesta colònia i començarem a tallar canya. Jaiem en terra, amb fulles de canya per devall i varem fer feina 2 o 3 dies; quan tenguerem un bon munt de canya, se va pegar foc, però saps que de foc!. Menos mal que no mos varem cremar noltros. Tot d'una allà se posen a uns carrers que deixen ja quan sembren sa canya i serveix per poder passar es bous i ses carretes per trajinar-la Fuego, fuego! i " avancen, que se vayan por aquí, que por allí hay candela y por allá...", i que me sé jo!, bono!. Varem agafar sa motxa de tallar canya, que és una espècie de tallant de carnisser, però més lleuger. Li donarem a ses cames, fillet, i mos n'anarem des foc, però se va cremar fins i tot sa tenda de llibres i es menjador fet de penques de "guano", fulles que néixen per allà i per tot n'hi ha. Són unes palmes que fan un ventall gros i d'elles s'hi fan teulades que poden durar fins i tot cent anys. Mos repartiren unes capsas de confitura que se diu "guayaba", una fruita silvestre que abunda i d'elle s'hi fan unes barretes quadrades que van molt "barates" i són molt bones. I un punyatero esporlerí que venia amb noltros era un poc més adelantat, me devia guanyar d'un any o dos; bé, les hi donaren a ell perquè les repartís i mos va fer creure que allò eren pastilles de sabó, aquell puta!. Vadéu si l'agafava!. I a lo millor és viu encara. Quan erem a Alacant ell tenia 16 anys i jo 15 i partirem a cerca " muchaches" per allà, res que no sabiem per om anar i varem pensar: " mos anirem per allà on vagin es soldats". Així ho ferem i varem trobar es nieró de rates. I res, ferem lo que haviem de fer, però aquell puta era molt adelantat!. Ja va venir al cap d'un parell d'anys a fer feina amb noltros i duia per fer-se ses dents netes i uns " trapecios" d'aquells, quan encara no hi havia res de tot allò.

Després de pegar-se foc varem agafar tren cap a Majagua, a fer carbó i sitges amb un tal José Díaz que tenia un "monte", que li doraren perquè l'explotàs. Va posar unes 14-15 colles de ranxos; per exemple, te donava 100 o 200 mts. i fins que trobassis es fi d'es "monte". Si un t'hi manava caminant seguit durant 5 minuts, perds el nord, d'espessos que són aquests llocs. Primer feies net i llevaves ets arbres petits per poder tomar es grossos. Mos pagava es sac de carbó a 4 ptes.

-I per què tornàreu?

-Vaig haver de venir a l'any 31, jo no hagués vengut, perquè hi havia sa guerra de "Marruecos", amb es dictador aquell, en Primo de Rivera, i jo no anava de dictadors, ja bastava amb en "Machado", un fill de puta aquest, que ja havia sofrit. Vaig venir perquè va entrar sa República. Lo que passava a Marruecos ho sabiem tot, era a Espanya i a Mallorca que no s'enteraven perquè el duien d'amagat tot. I jo veia que en queien molts, en mataren un de Selva, un tal Jaume de ca's Caret que era un parell de quintes més vell que jo. Tota sa meva quinta va anar a Marruecos sa d'es batalló 62 d'Inca i jo me vaig dir: "Ara tenc que anar cap a ca nostra i no m'hi deixaran estar ni un dia?". I no vaig voler tornar, tenia molt de capital i ho vaig fotre; mon pare no me volia deixar per c allà tot sol per por que no tornàs més. I teniem més de 22.000 dòlars.

-I això era lo que havieu anant estalviant d'ençà que ereu allà?

-Sí, lo que llavonses va venir tot tan malament que res valia res i no hi havia dobbers. Haguéssim pogut viure noltros per allà, tots sols, no hagués vengut jo...hi havia 3 o 4 periòdics i les comprava tots per veure mem quin me donava sa ditada de mel, una bona notícia pes qui erem pròfugs o desertors. Va ésser s'any que en Franco va anar a Bones Aires amb "s'aeroplano", va ésser es primer que atravessà es "charco" i el Rei li va demanar, quan tornà: "Dim que és lo que vols de ses Amèriques ell li contestà: "Estaria content que indultàs tots es desertors i pròfugs que hi ha allà". I jo era pròfug. El rei li concedí. Noltros, per tornar a Espanya, teniem que pagar una quota fins que tenguéssim sa llicència absoluta, però no me record d'es què. Sa qüestió és que vaig venir, però pagant es passatge, ~~sanse~~ ésser repratit. Així m'en puc anar cap allà en voler. En es barco on vaig venir n'hi havia 350 que no pagaven ni un cèntim. Mallorquins en vengueren molts, però noltros varem voler pagar per ésser "libre" d'anar on volguéssim.

-Quan estiguereu a Cuba, viatjàreu molt per dins s'illa?

-Sí, de Santiago de Cuba fins a l'Havana he passat per tots es pobles quasi, quasi, no ésser es de per sa vorera, per part de la mar. He estat en es ramal que surt de "Ciego de Avila" fins a "Nuevitas". Per allà, "l'Esmeralda", per "Velasco", "Morón", "Placetas del Sur", "Trinidad", "Santa Clara", "Guayacanes", "Majagua", "Guatibunico", "Zaza del Medio", on s'hi aturava es tren per menjar i descansar un poc; hi havia unes taules ben llargues que omplien de menjar. Tu pagaves un duro i podies menjar tot lo que volguéssis, vol dir que si menjavas aviat i tenies gana, t'en passaves més de dos duros de menjar. Jo cada vegada m'hi aturava perquè, vadéu!, feien bon menjar, i eren d'aquells..." xinos", no,..." japonesos". Són molt trempats aquests!

-Quan feieu carbó, tenieu qualque horari de feina?

-Si feia lluna, l'aprofitàvem. Feiem ses sitges de 2.000 i pico de quintars cada una, d'on treiem carbó quasi, quasi, un mes, cada vespre. A les dotze mos aixecàvem quan era cuita sa sitjai mos posàvem a treure carbó fins que era de dia. Mos afanyàvem per treurer-ne molt. Llavors anàvem a prendre cafè. Es carbó el treiem amb un "garabato" que és com un ganxo, i un parell d'estirassos.

-Tinguereu problemes amb sa gent de per allà?

-Amb sa dona d'un "jefe" de sa policia. Me va encalçar i me va dir de tot, jo me vaig tenir que aguantar. Com que la vaig insultar. Result

ta que en es temps d'en "Machado" varen retirar tots es barrios de ses dones aquestes i estaven per mig d'es poble; com allà sempre fa calor la gent està a la fresca i jo la vaig insultar pensant que era una d'aquestes que fan favors. Això va passar a Florida. I va passar que era sa dona d'es "jefe" de policia, més gran que jo. Me va dir de tot. I sinvergüenza, i "gallego" -per ofendre te deien aquest nom-. Vaig tenir que callar perquè si no m'hagués fotut un tir (mataven en ets espanyols com si res). Me vaig salvar d'aquesta i és es "recuerdo" de Florida.

-Heu parlat abans d'uns diaris que compraveu, quins eren?

-Record "El Mundo", "La Marina", "El País" i "Excelsior". N'hi havia de bromistes: "La política cómica", "La semana cómica"... Es diari "El País" tenia una esquadrilla d'avions per repartir, mollaven des de s'avió i un espanyol en manava un, per cert, era un "jefe", li deien es "Potaje". Era s'únic diari que disposava d'avió per repartir.

-Tots ets 11 anys, vareu estar es es mateix poble, a "Placetas"?

-La major part sí, però llavones vaig estar la major part de 3 mesos a un hospital de Sta. Clara perquè vaig collir es tifus. També vaig estar per Trinitat un any i pico.

-I amb quin barco tornàreu?

-Amb un vapor, "Marqués de Comillas", un que va venir quan sa guerra civil ennes port de Manacoe. Era un bon barco i vaig passar gust de venir amb ell. Tornarem en 18 dies.

-Fereu escales quan tornaveu?

-Només a Nova York. Hi varem estar tres dies, d'allà m'en record d'es "Puente de Brooklyn", n'he passat per damunt.

-vareu visitar sa ciutat durant es tres dies?

-Sí, però no tens temps de veure res.

Què valia es viatge?

-Valia 400 ptes i tornada 60 dòlars

-Vos va sebre greu tornar?

-No, perquè hi havia sa familia i tot això. Lo que me va sebre més greu és que vaig arribar i vaig tornar collir es temps dolent. Vaig tornar el 31 i la guerra començà el 36, si l'hagués sabut m'hagues tornat abans de que començàs, perquè allà tenia formes de viure bé. I es menjar m'agradava molt i ses costums també. I es modo de tractar sa gent també.

(Aquest extracte d'entrevista a Joan Llopart Perelló, fou realitzat per Antoni Ordines Garau a Ciutat. Està escrit literalment, tal com l'entrevistat anava parlant)

PAPERERIA PERELLÓ
Premsa i material escolar
- C/ CIRERS -

— SELVA —

DIAS	PRECIPITACION	NEVOS OBSERVADOS	WIND DIRECTION	Nombre de la Estación
1				Selva
2				Provincia
3				47-0
4				Mes
5				DICIEMBRE
6				Año
7				1986
8				Observador
9				JAUME MAIRATA RAYÓ
10				687
11				Suma
12				547
13				NUMERO DE DIAS DE:
14				Lluvia
15				Nieve
16				Granizo
17				Tormenta
18				Niebla
19				Rocio
20				Escarcha
21				Nieve cubrió suelo
22				Suma
23				327
24				DIAS PRECIPITACION
25				< 0,1 (ip.)
26				0,1
27				1,0
28				10,0
29				30,0
30				PRECIPITACION MAXIMA EN UN DIA
31				327 mm. dia 9
				Suma
				339
				Viento dominante
				En los dias de lluvia
				En el dia de mas lluvia
				Precipitación total del mes
				810 mm

DESEMBRE - 1986

Si repassau el darrer número de "Sa Comuna", veureu que vos deia que podria esser que enguany arribàssem als 1.000 litres d'aigua. No ha pogut esser, encara que ha faltat molt poc: tan sols 21 ls., és a dir que durant l'any 1986 al nostre terme ha plogut un total de 979 litres, com podeu comprovar al resum que vos donam dels darrers quatre anys. El mes de desembre també ha estat bastant bo, i en quant al total anyal, hem superat en 179 lts. la mitja que hauria de ploure cada any al nostre terme, que com sabeu són uns 800 lts.

RESUM DELS DARRERS 4 ANYS A SELVA

La nota més destacada d'aquest resum és que l'any 1986 ha plogut més del doble que el 1983, que com recordareu va esser un any sequíssim. Un altre detall que podeu notar és que cada any va augmentant el volum d'aigua ploguda, fins a superar, com hem dit, la mitja que toca al nostre terme. No és estrany, idò, que se vegin tan poques finques sembrades. És que els campers no han pogut acostar-se a les seves terres. Hem demanat l'opinió a uns quants pagesos que ja han superat els 70 anys, i, la veritat és que no recorden cosa com enguany, ja que sempre solien tenir uns quants dies de bona saó per poder sembrar faves, ordi, blat i civada; però enguany, res de res. Poc gra se podrà recollir.

ANY	1.983	1.984	1.985	1.986
Gener	0	35	70'4	118'3
Febrer	28'60	78'60	22'8	101'3
Març	79'40	82'30	131'7	33'4
Abril	0'60	10'70	11'3	80'1
Maig	21'0	97'90	91'1	8'5
Juny	2'16	48'10	0'1	7'3
Juliol	0	0	0'4	57
Agost	105'10	15'50	0	8'1
Setembre	56'30	72'80	37'7	193'3
Octubre	14'30	74'40	60'7	161'2
Novembre	73'40	116'60	212'9	129'9
Desembre	92'40	39'30	65'4	81'0
Total any	473'26	671'20	704'5	979'7

RELACIÓ DE PLUJA DES DE L'ANY 1973

de CAIMARI:

Any 1973	847'5 litres
" 1974	937'6 "
Any 1975	898'6 "
" 1976	906'6 "
Any 1977	638'1 "
" 1978	827'6 "
Any 1979	820'5 "
" 1980	757'7 "
Any 1981	564'8 "
" 1982	593'1 "
Any 1983	408'8 "
" 1984	592'7 "
Any 1985	509'3 "
" 1986	1.021'0 "

L'encarregat del control meteorològic de Caimari: Jaume Mairata Mir.

Els joves informen...

Per ANTONI TORTELLA

La possible creació a Selva d'una associació juvenil és segur que serà notícia que interessarà als joves d'aquest poble.

Estarà integrada pels joves de 14 a 25 anys, i les seves funcions, a més de mantenir unida la joventut del poble, seràn didàctiques, esportives i culturals.

La formació d'aquesta associació ha estat possible gràcies al treball de'n Joan Rotger Seguí i a l'ajuda d'un parell de joves, que per començar, han constituït una junta provisional vàlida fins a la legalització del grup.

La junta és la següent:

-President: Toni Tortella Soler
-Vicepresident: Ignasi Valls Alcover

-Secretari: Santi Morro Soler

-Tresorer: Josep A. Gonzalez Rodriguez

-Vocals: Miquel A. Femenias Jaume

Joan Rotger Seguí

Josep Vallori Pons

Josep Coll Mir

Llorenç Coll Real

Bartomeu Alcover

Valicaneras

G E N E R 1987

I què en direm d'aquest començament d'any! Vaja un gener! Durant 16 dies ha caigut aigua en més o manco quantitat. Ha estat un mes força banyat ifret. Molta d'aigua, un poc de neu i temperatures baixes. Amb una paraula, temps d'estar a ca seva i ben aprop de sa foganya. En un mes ha caigut en el nostre terme quasi un 30% de l'aigua que toca ploure en tot l'any. No és estrany que per totes parts brolli aigua: aubellons, torrents, parets, finques anegades... és una cosda que feia molts, però que molts d'anys que no se veia. Pareix que l'any 1987 no mancarà aigua ni a Selva ni a altres llocs. Volem deixar constància de que durant una partida de dies hi va haver molta de neu a les muntanyes. Resumint: un vertader GENER.

SA COMUNA-23

Les causes de la legalització del grup són:

- poder rebre subvencions del Consell Insular de Mallorca
- preparar un poc els joves per viure en aquesta societat democràtica

Cas que no es legalitzàs, no seria possible rebre subvencions i per tant, el material que ens faria falta no es podria aconseguir i les funcions de l'associació quedarien afectades.

Per acabar, els que vulguin formar part d'aquesta associació es podran dirigir a n'en Joan Rotger Seguí.

PRECIPITACION		METEOROS OBSERVADOS		VIENTO DOMINANTE		Nombre de la Estación Selva	
Día	mm	m	p	m	n	Provincia	Número
1						47	0
2						Mes	Año
3						ENERO	1987
4						Observador	
5						JAIME MAIRATA RAYÓ	
6							687
7	63	*	*	*	*	Suma	
8	03	*	*	*	*	1037	
9	77	*	*	*	*		
10	679	*	*	*	*		
11	97	*	*	*	*		
12	37	*	*	*	*		
13	182	*	*	*	*		
14	61	*	*	*	*		
15	215	*	*	*	*		
16	167	*	*	*	*		
17							
18							
19							
20	63	*	*	*	*	Suma	
21	74	*	*	*	*	837	
22							
23							
24							
25							
26							
27							
28	31	*	*	*	*		
29	17	*	*	*	*		
30	152	*	*	*	*	Suma	
31	17	*	*	*	*	2163	
Precipitación total del mes						2166 mm	

NUMERO DE DIAS DE:	
Lluvia	16
Nieve	*
Granizo	*
Tormenta	R
Niebla	=
Rocio	=
Escarcha	=
Nieve cubrió suelo	2

DIAS PRECIPITACION	
< 0.1 (p.p.)	I
0.1	I
1.0	9
10.0	I
30.0	I

PRECIPITACION MARITIMA EN UN DIA	
679 mm día 10	

Viento dominante	
En los dias de lluvia	
En el dia de mas lluvia	

FRANCESCA GARI FLORIT
"Madò Paquita de Ca Na
Bel Cocovera". Tenia 92
anys, va morir dia 8-XI-86
al carrer des Pou-Moscari

MACIA MARTORELL MATEU
"En Macià de Can Jordi"
Tenia 50 anys. Va morir
dia 11-XI-86 al carrer
de Sa volta, 1-Caimari

FRANCESCA SASTRE TORTE-
LLA -"Madò Piva" tenia
85 anys, va morir dia
2-XII-86 al carrer de
Sor Maria dels Dolors-Moscari

MAGDALENA BUADES PONS
Na Magdalena "GILA". Tenia 77
anys, va morir dia 21-XII-86
al carrer des Nord, 11-Caimari

MATEU PALOU MORRO
de "Can Llasinto". Tenia 68
anys, va morir dia 21-XII-86
Vivia al C/de Sa Font, 13-Selva

PERE VALLORI MUNTANER
En Perico "Majoral". Tenia
80 anys, va morir dia 29-XII-
86 al C/ Llevant, 19-Selva

MARIA COMAS FIOL
de "Can Beneit". Tenia 89 anys
i va morir dia 5 de gener-87
al C/ Verge de Lluc, 3-Caimari

LLORENÇ RIERA BONAFÈ
de "Can Toi". Tenia 78 anys
iva morir el dia dels Reis
al C/del Vent, 13-Biniamar.

MARIA REYNÈS SASTRE
"Na Maria Beneta". Tenia 82
anys. Va morir dia 8-I-87 al
carrer de S'Olivaret 13-Selva.

CATALINA FAR SEGUI
de "Can Cameta". Tenia 74 anys
va morir dia 10 de gener.
Vivia al C/ V. de Lluc, 63-Caimari
SA COMUNA-24

GABRIEL SEGUI VALLCANERAS
Li deien en Biel "Calet"
Va morir dia 15 de gener al
C/ Tersal, 16-Caimari. Tenia
68 anys.

MIQUEL AMER LLOMPART
L'amo'n Miquel "Canonge" de
Moscari. Tenia 76 anys. Va mo-
rir a Muro dia 28 de gener.

JOANA SOLIVELLES COLL
de "Cas Potecari", Tenia 77 anys
vivía al C/ dels Angels, 13-Selva
va morir dia 30 de gener

MIQUEL PLANAS LLOMPART
"N'Ortega". Vivía al C/ de Sa
Font, 12-Selva. Va morir als 68
anys dia 1 de febrer.

Encara que no tenim retrato volem fer constar que:

-En MIQUEL FEMENIAS MARTORELL, en Miquel "Mosset", va
morir dia 17 de novembre-86. Tenia 55 anys i vivia al
C/ de la Soledad, 3- Selva.

-GERONIA MARTORELL SASTRE, Madó Geronia deCa sa Ginyeta
va morir dia 6 de febrer. Havia complit 92 anys i ja en
feia uns quants que vivia a "Ses Germanetes"-Palma.
Era germana del Capellà Esteva Martorell.

DESCANSIN TOTS EN LA PAU DEL SENYOR

♥ Naixements ♥

GABRIEL MORELL SERVERA, fill de Jaume (Caimari) i de
Catalina (Inca), va néixer al C/ des Fornassos-Caimari
dia 4 de desembre de 1986

RAQUEL CARRICARDO SALAZAR, filla de Pere Benet (Cami-
les-Granada) i de Felisa (Los Santos Maimone-Badajoz)
va néixer a Biniamar dia 11 de desembre de 1986.

MANUEL PEREZ MATEO, fill de Manuel (Badajoz) i de
Isabel (INca). Va esser el primer nadó de l'any 1987
al nostre terme. Va néixer dia 9 de gener al C/ Verge de
Lluc, 11-2 -Selva.

SAVINA MORA CARRETERO, filla de Jaume (Palma) i de
Silvia (Pollensa). Va néixer dia 22 de gener al C/ de la
Rosa, 13 Selva.

ENHORABONA A TOTS AQUESTS FELIÇOS PARES.

∞ Casaments ∞

Dia 18 d'octubre de 1986, a l'església parroquial
de Selva es varen casar en JAUME BUADES PONS, de Cam-
panet i na FRANCESCA MARTORELL SASTRE, de Selva, neta
de l'amo'n Llorenç "Pipa"

N O C E S D' O R

El passat dia 7 de febrer celebraren el seu
50 aniversari de matrimoni l'amo'n FRANCESC MORRO POL
i na MARIA MORANTA VICENS. Els seus fills, germans
i nets lis dedicaren una festa familiar, on no hi fal-
tà bulla i alegria.

Per MOLTS D'ANYS L'amo'n Paco "Nesse" i madó
Maria.

Jaume Mairata

Per viure bé demà, vingui a "la Caixa" avui

Passatemps

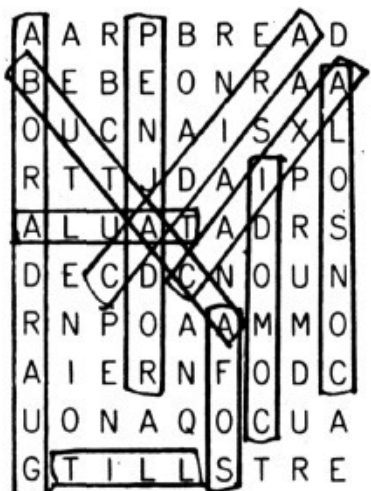
COMPLETAU AQUESTA FUGA DE VOCALS I LLEGIREU
UNES GLOSES POPULARS:

S - NT CR - ST - F - L GL - R - - S
J - P - D - - - ST - R - V - N - NT
Q - - S - LS - N G - G - NT C - M V - S
P - T S - LV - R S' - J - NT - - - NT
C - M S - M, Q - - B - R - T - R - -
S - M - V - D - N - - MB - N P - RC
- S - - L M - D - N - V - N M - RT
- S V - SP - - J - E - S - P - R - -

(SOLUCIÓ AL PRÒXIM N.º)

SOLUCIÓ DARRER N.º

LES LLETRES QUE SOBREN,
UNA VEGADA LOCALITZATS ELS
NOMS DELS DEUS MOBLES,
DIUEN:

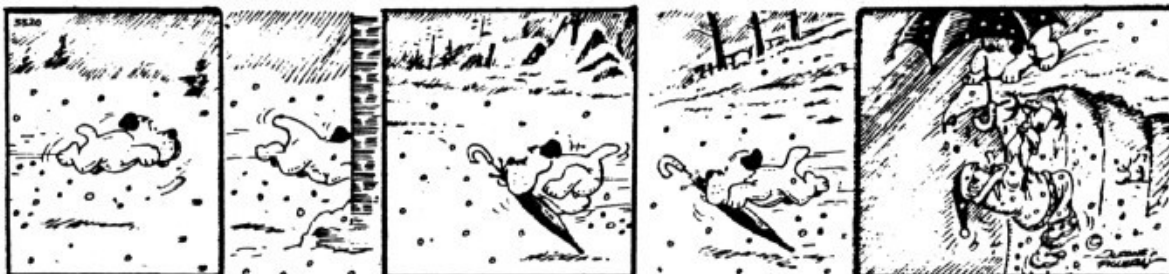
"ARBRE DE BONA CASTA,
PREN UN PAM I EN DONA
QUATRE"

I ÉS BEN VERA!

• HUMOR •

EL BON JAN

Extret del diari AVUI de dia 30 de gener 1987

Glossat : Cant a Selva

Damunt un pujol alegre
es poble de Selva està
sempre es sol hi sol pegar
i s'oratge que ve d'Auxella.

L'Església ben situat
és igual que una lloqueta
ses cases replegades
com pollets a n'es costat

Si a l'Església voleu anar
s'escala és preciosa
tan pobre com ses senyores
que més podem demanar.

I un "parque" que també hi ha
tothom hi sol acudir
per poder-se divertir
si cap funció s'hi fa.

Hi ha se Creu de Can Cota
que és un gran mirador
un dia clar i de claror
veuen s'illa de Menorca.

Vistes n'hi ha de molt guapes
per tot Selva en lo redó
des des campanar major
deven veure d'allà mapes.

Pes carrer de sa Noblesa
a Valella mos n'anam
i sa Placeta no trobam
perquè ara la mos han presa.

I es clot de Camarata
que no podem oblidar
ets arbres que allà hi ha
tenen ses fuies de plata.

Sa "placa" de S'Olivaret
sempre l'havia vista a n'es número 1
i ara l'han haguda de dur
a sa paret de Can Catxet.

Si anau cap a sa Tanqueta
que d'oliveres veureu
pes pinar d'en Llull passareu
i per s'olivar que dur sa Careta.

Des Cabanyal cap a ses Torrenteres
quants de pics hi he passat
i caragols hi he cercat
per parets i per voreres.

Llavors tenim Cas Jurat
i tot es camp de ses Deveres
finques de bons i de veres
que nostro Senyor ha creat.

I pes camí de Moscarí
que n'hi ha d'ametlerar
tot és digne d'adminar
allò és com un relicari.

I si prenim pes Diumenges
anant cap a Son Macià
allà podrem contemplar
finques que s'hi fan ses feines.

Anant a sa font de Valella
pes camí de Cas Xorquet
és un camí molt estret
amb batzers per sa vorera

Que SI que s'arreglarà
amics sa font de Valella
i serà sa Plaça més bella
que a dins Selva hi haurà

Dona Catalina Amer
un bocí podria dar
i la podríem eixamplar
dant Son Bonet i es Ferrer.

Son Priam brevejarà
amb aquesta font tan guapa
Valella i Camarata
crec que enveja li tendrà.

Ara pegam a sa Sort
i es tros de Ca S'Angelí,
per Cas Carro un bon bocí
i a sa Tanca dén Nofre volt.

Pes camí de Cristo Rei
és un gust es passar-hi
de vert i de tant de pi
quin pissatge més bell.

De sa Tanca peg tot dret
i a Cas Potecari he sortit
través per Can Plandolit
i surt a S'Olivaret.

Crec que bé he voltat es Poble
cap aquí i cap allà
per mi ja heu deixaré anar
que ja estic cansat de moldre.

PEP VALLORI "ERISSONA"

Selva- 27 d'abril 1986.

FOTOS: Presentació de la Coral
i Ball de Carnaval (1986)